

Kjak

Levi Mørk
Býráðslimur

Djórapark í Tórshavnar kommunu

Er tað nakað sum eg sakni í okkara kommunu, er at vit vísa ans fyri okkara djórum og her hugsi eg um at vit gera eina skipaða djórapark, har fólk kunnu koma og nýta tíðina saman við øllum møguligum djórum. Tað eru sjálvandi nógvir møguleikar og mátar at gera eina tílika djórapark uppá. Men, vit hava harðliga brúk fyri einari djórpark í okkara kommunu.

Vit kenna øll tað privatu "djóraparkina" hjá Petur Nolsø í Havn, sum verður sera væl vitja av børnum, barnagørðum og familjum. Hetta er sera kærkomið hjá okkum øllum og tað eru vit Petur Nolsø, sera takksom fyri.

Tórshavnar kommununa hevur eftir minum tykki skildu til, at seta eitt øki av til eina djórapark, sum vit kenna alla aðrastaðni í verðini, har vit øll og serliga djóravínur kunnu nýta gott av.

Fyri tíðina arbeiðir Tórshavnar kommuna við at skipað øki við Hoydalsá til frilendi til

borgaran. Umsitingin arbeiðir við einari skipanarætlan fyri lendini fram við Hoydalsá, soleiðis at tey vera borgarunum í býnum til bestu náttúru- og frítíðarupplivingar, við iðkanarmøguleikum, rørslufremjandi tilboðum osv.

Her kunnu kundi eg væl hugsa mær, at vit eisini finga eina djórapark til gavn fyri okkum øll. Men, vit skulu ikki gloyma at vit hava fleiri onnur økir, sum eru væl egnaði til eina skipaða tílika djórapark. Øki við Hoydalsá er 300.000 m², so her ber væl til at fáa skipað hetta øki sum eisini at innihalda eina djórapark, sum verður til gleði fyri okkum øll.

Sjálvandi er tørvur á at gera ítøkiligar kanningar og at nágreinliga hvat innihaldið skal verða fyri eina tílika frítíðarpark við Hoydalsá, sum eg haldi eisini skal innihalda eina djórapark. Hetta er so eitt uppskot, sum eg ætli mær at arbeiða víðari við. Men, sjálvandi eru onnur økir eisini sera áhugaverd.

Jógvan Arge
Tórshavn
býráðslimur fyri Tjóðveldi

Landið spælir hasard við kommununum

Tað er barnalærdómur í kommunupolitikki, at so at siga hvørt ár samtykkir løgtingið lógir og reglur, sum ávirka kommununum uttan at taka atlit til fylgjurnar fyri tær. Í dag síggja vit hetta betur enn nakrantíð.

Tá figgjarlógin verður samtykt til jólar, verða í síðstu løtu samtyktar broytingar í skattareglum, ið gera, at tær longu samtyktu figgjarætlanirnar hjá kommununum fara av lagi, tí kommunurnar skula bløða av sínum kassa fyri løgtingsins gávumildni.

Taka vit figgjarlógina í fjør, so samtykti samgongan at taka inntøkurnar av skattinum frá pensjónsútgjaldi frá kommununum og í framtíðini lata tær renna fult og heilt niður í egnan kassa, landskassan.

Hetta fær álvarsamar fylgjur fyri inntøkusiðuna og harvið rásarúmið hjá kommununum í alla framtíð.

Demokratiskt undirskot

Kommunumáluni, sum verða viðgjørð á løgtingi, eru í høvudsheitum yvirskipað mál, ið vanliga ikki fáa breiða viðgerð í kommununum. Mínar royndir eru, at kommunurnar mest halda seg til tey málsøki og tær avgerðir, sum eru heimilað í kommunu-fulltrúini, ið ásetur, hvat ein kommuna skal og kann.

Ein av grundunum er, at arbeiðið hjá teimum fólka-valdu í einum kommunustýri er ikki takserað sum annað enn frítíðarítriv, og sostatt er avmarkað, hvussu nógv hesi fólk eftir arbeiðstíð kunnu gera burtur úr tungum málum millum eina rúgvu av øðrum.

Av hesum stendst eitt fólkaræðisligt undirskot í allari viðgerð av teimum stóru kommunumálunum, eisini bardaganum um at leggja kommunur saman og leggja fleiri málsøki á kommunurnar at umsita og gjalda.

Kommunulógin, sum løgtingið hevur gjørt, eigur sín part í hesum demokratiska halli, og kommunurnar eiga sjálvar sín part. Tær eru jú gingnar saman í kommunufeløg at umboða seg í felags málum mótvegis landsins myndugleikum og øðrum. Tær stóru kommunurnar eru uppi í Kommunusamskipan Føroya, KSF.

Har hava bara borgarstjórar og kommunustjórar atgongd, og vit onnur deyðiliga ána stórt sæð ikki, hvat tey gera. Men tað er har nógvar óviðgjørðar politiskar meiningar úr kommununum verða lagdar saman og sendar landsstýri og løgtingi í hoyringssvarum og slíkum sum kommunalar niðurstøður.

Her ruggar, sum skilst, ikki rætt av fleiri grundum. Tað kom eisini sólarklárt til sjóndar í vár, tá vegleiðandi fólkaatkvøða var um at leggja kommunur saman sum fortreyt fyri at leggja málsøkir sum eldraðkið og skúlan út á kommunurnar.

Stórir meiriluti av tí triðinginum av veljarunum, sum var á vali, segði kortanei til at leggja saman, tí alt ov stór óvissa var um, hvat landsstýrið og løgtingið kundu finna uppá.

At heilir tveir triðingar av veljarafjöldini sótu heima, var helst tann dyggasti frammaná, sum hugsast kann hjá teimum, sum við høvur undir armi arbeiða fyri tí sonevnda kommunureforminum.

Tá eldrabylgjan brýtur

Kortini uppliva vit, at landsstýriskonan í almannamálum arbeiðir yvir háls og herðar fyri at leggja eldraðkið út, tí at tað skal tæna fólkinum best í allar mátar.

Samstundis sigur landsstýrismaðurin í skúlamálum, at soleiðis, sum kommunala kortið sær út – eisini við samarbeiðseindum – verður tað alt ov dýrt at leggja

skúlan út.

Also tvær tungur í sama landsstýri um tvey øki, har trupulleikarnir eru líkir.

Almannamálaráðið hevur fleiri bólkar sitandi at leggja leistin fyri framtíðar eldraðkinum. Bert ein spurningur kemur ikki á borðið. Tað er spurningurin um figgingina. Hann verður ikki nortin.

Fyri mær at vísa seg vilja landsstýri og løgting sleppa av við eldraðkið alt, sum tað er, sum skjótast, tí tað er ein tikkandi bumba undir landskassanum.

Teimum er høgligari er at skumpa eldraðkið yvir á sjei kommunalar samarbeiðsindir. So kunna tær standa í briminum, tá bylgjan brýtur.

Lítið riddarlig atferð av landsins politisku elitu.

Koyra seg í positión

Onkur figgjarlig uppgerð skal til, um eldraðkið verður lagt á kommunurnar. Okkurt tal skal ásetast fyri pengarnar, sum landið vónandi skal rinda kommununum í endurgjaldi bæði upp á stutt sikt og upp á longri sikt.

Nú ljóðar longu at vera ein tendensur til, at landið skarvar av verandi rakstrarútreiðslum, sum tað eigur fult og heilt, til tess at hava tær so lágar sum gjørligt, tá uppgjørt verður.

Á henda hátt sleppur landið upp á tann eina dag bíligari enn tað eigur, og mótsatt verður skyldan, sum kommurnar fáa niður yvir seg, nógv dýrari enn hon átti at verið.

Ein ótti í hesi ætlaðu gongd er, at umstøðurnar hjá teimum eldru verða ymiskar frá kommunu til kommunu, alt eftir, hvat tær hvør í sínum lagi fara at raðfesta ella fara at formáa sær.

Hetta er ein grundaður ótti, tá tú sært, hvussu altrátt landsstýrið er eftir at kasta eldraðkið av sínum herðum heldur enn taka tarvin við horninum og sjálv

sum ábyrgdari standa sum garantur fyri mannsømligum korum í Føroyum í ellini. Eg meinti, at tað var júst tað, vit hava landið til.

Hasard við teimum gomlu

Bæði í eldramálum og skúlumálum er í dag talan um meir og minni fløktar umsitingareindir. Á skúlaøkinum ráða kommunurnar fyri húsunum, men ikki fyri innihaldi og frálæru.

Á eldraðkinum ræður landið fyri øllum, men hevur lokkað kommunurnar at gjalda í dýrum dómum fyri bygningar, sum ikki eru teirra formliga ábyrgd, men ein ábyrgd, sum bæði løgting og landsstýri hava forsømt dyggiliga í árávis.

Hvat vil eg so siga við hesum? Jú, eg vil fyrst og fremst siga tað, at úr mínum kommunupolitiska sjónarhorni verður spælt hasard við bæði kommunum og eldraðki, og útlit kunnu vera til, at tað verður ikki gamansleikur at gerast gamal og veikur í Føroyum.

Í sama viðfangi verða kommunurnar figgarliga bundnar á hendur og føtur. Framstigin verða tí fá og smá. Og vælferðarsamfelagið, vit rópa uppá, verður bert eitt eiti, taka tey, sum ráða fyri borgum nú, sær ikki aðrar og betri partar fyri.

Sendið

viðmerkingar til

www.sosialurin.fo